

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА»**

Навчально-науковий інститут мистецтв

Кафедра сценічного мистецтва і хореографії

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи сценічної культури

Освітня програма Сольний спів

Спеціальність 025 Музичне мистецтво

Галузь знань 02 Культура і мистецтво

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від «31» серпня 2021 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Основи сценічної культури
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Викладач (-і)	Тимків Іван Іванович
Контактний телефон викладача	+380979678218
E-mail викладача	ivan.tymkiv@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Лекції, практичні заняття, самостійна робота студентів
Обсяг дисципліни	180 год., 6 кредитів ECTS
Посилання на сайт дистанційного навчання	–
Консультації	
2. Анотація до курсу	
<p>Увесь педагогічний процес повинен бути підпорядкований вихованню готовності артиста до творчості. Основою життя в творчому учбовому процесі студента і педагога є контакт, який формується за умов довіри і самостійної роботи студента над собою, здатністю швидко орієнтуватися в конкретних сценічних завданнях та надання викладачем простору для втілення фантазії, уяви, уваги і всіх психофізичних процесів. Виконання цих завдань передбачає курс навчальної дисципліни «Основи сценічної культури».</p> <p>Ідейний зміст твору розкривається сценічними засобами. Одним з найбільших важливих є організація дії у просторі. Необхідно знаходити зовнішню форму існування дії, надати їй такої пластичної форми, яка найкращим чином розкрила б її внутрішню форму існування, її внутрішню суть. Діючи в часі та просторі, вступаючи у взаємодію одна з одною і з матеріальним середовищем, артисти створюють особливий пластичний малюнок сценічного дійства, який повинен бути не випадковим, анархічним, а підкореним загальному задуму, повинен бути художньо цілісним.</p> <p>Таким чином, в основі творчого життя, лежить психотехніка артиста, володіння різними навиками в поєднанні з емоційно-енергетичними імпрровізаціями в простих і складних етюдах. Із відібраних етюдів, кусків, сцен тобто найбільше виражальної психофізичної дії актора, точно організованої в часі і просторі, формується кістяк сценічного дійства чи виступу. Час, простір, мова і дія - головні компоненти за допомогою яких артист вирішують складні творчі завдання.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Метою викладання навчальної дисципліни «Основи сценічної культури» є розкриття творчих здібностей і розвиток психофізичних можливостей природного апарата студентів, виховання пластичної культури виконавця, набуття початкових вмінь підвищувати і творчо використовувати пластичну виразність виконавців; опанування професійними навиками сценічного існування у просторі і часі майбутніх виконавців, для творчої діяльності.</p> <p>Основними завданнями навчальної дисципліни «Основи сценічної культури» є:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ всебічний розвиток тіла шляхом різноманітних тренувань; ➤ усунення індивідуальних фізичних і психічних недоліків; ➤ розширення діапазону рухових можливостей; ➤ уміння вибудовувати пластичні фрази і діалог з партнером на основі набутих навичок; ➤ опанування здатності логічно, послідовно і самостійно вибудовувати конкретні дійові завдання; ➤ формування поведінки та навиків власного сценічного досвіду; ➤ формування здатності перевтілюватись і заповнювати новий простір різними простими і складними руховими імпрровізаціями. 	

4. Результати навчання (компетентності)	
У результаті вивчення дисципліни «Основи сценічної культури» у студентів мають бути сформовані такі компетентності :	
ЗК2 Здатність розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності; ЗК3 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; ЗК5 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; ЗК8 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; ЗК9 Здатність до шанобливого й дбайливого ставлення до історичної спадщини і культурних традицій; ЗК14 Здатність до використання інформаційних і комунікаційних технологій; ФК3 Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва; ФК9 Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.	
Програмні результати навчання:	
ПРН1 Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння голосом на належному фаховому рівні під час виконавської діяльності; ПРН5 Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.	

5. Організація навчання курсу					
Обсяг курсу					
Вид заняття			Загальна кількість годин		
лекції			20		
семінарські заняття / практичні / лабораторні			40		
самостійна робота			120		
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність		Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий	
VII-VIII	025	Музичне мистецтво	IV	Вибірковий	
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
I семестр					
Змістовний модуль I					
Інструктаж з техніки безпеки	лекція,	9, 10, 20	1	макс. 100 б.	вересень
	практичне заняття		2		
М'язи, їх будова і функції. М'язова свобода	лекція,	1, 12, 14, 15	2	макс. 100 б.	вересень
	практичне заняття		4		
Простір і час. Актор у просторі сцени. Психо- м'язове тренування	лекція,	2-5, 21	1	макс. 100 б.	жовтень
	практичне заняття		2		

І семестр Змістовний модуль II					
Увага, увага, пам'ять і контрольованість руху	лекція,	14, 16,17, 21	2	макс. 100 б.	листопад
	практичне заняття		4		
Темпоритм фізичної дії. Сила, витривалість, спритність	лекція,	6	1	макс. 100 б.	листопад
	практичне заняття		2		
Мовно-рухова, вокально-рухова координація	лекція,	17, 21	1	макс. 100 б.	листопад
	практичне заняття		2		
Статичність рівноваги, баланс. Вправи на рівновагу та утримання центру в статиці	лекція,	9, 10, 11, 20	1	макс. 100 б.	грудень
	практичне заняття		2		
II семестр Змістовний модуль I					
Основи пантоміми та її особливість.	лекція,	7, 8	1	макс. 100 б.	березень
	практичне заняття		2		
Жест, міміка, поза - як засоби пластичної виразності тіла актора-міма	лекція,	7, 8	1	макс. 100 б.	березень
	практичне заняття		4		
Пластична виразність вільно діючої руки міма	лекція,	7, 8	1	макс. 100 б.	квітень
	практичне заняття		2		
Пластична виразність тіла у міма. Тренування простих етюдних імпровізацій	лекція,	7, 8, 21	1	макс. 100 б.	квітень
	практичне заняття		4		
II семестр Змістовний модуль II					
Поняття про стиль.	лекція,	18	1	макс. 100 б.	травень
	практичне заняття		2		
Етикет і його напрямки	лекція,	18	1	макс. 100 б.	травень
	практичне				

	заняття		2		
Епоха Ренесансу. Звичай, традиції	лекція,	18	2	макс. 100 б.	травень
	практичне заняття		2		
Епоха Мольєра. Особливості манери поведінки у суспільстві	лекція,	18	2	макс. 100 б.	червень
	практичне заняття		2		

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	<u>I семестр</u> Змістовий модуль 1 – 50 балів Змістовий модуль 2 – 50 балів Підсумкова оцінка – 100 балів <u>II семестр</u> Змістовий модуль 1 – 25 балів Змістовий модуль 2 – 25 балів Іспит – 50 балів Підсумкова оцінка – 100 балів
Умови допуску до підсумкового контролю	До складання іспиту допускаються студенти, які за результатами двох змістових модулів набрали не менше як 25 балів.

7. Політика курсу

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Основи сценічної культури» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра спеціальності 025 Музичне мистецтво. Предметом вивчення навчальної дисципліни є виховання основ сценічної культури, розвиток психо-фізичного апарату майбутніх фахівців у галузі музичного мистецтва та теоретичні основи сценічного існування.

Міждисциплінарні зв'язки:

Завдання навчальної дисципліни «Основи сценічної культури» передбачають підготовку майбутнього фахівця за спеціальністю 025 Музичне мистецтво», тому невід'ємно пов'язані з іншими дисциплінами, що передбачені навчальним планом. Серед них: «Фах», «Основи вокально-практичного виконавства», «Основи акторської майстерності та хореографії» та інші.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

- Основи сценічного виховання;
- Реабілітація природних фізичних можливостей людини;
- Пантоміма як вид театрального мистецтва. Основи пантоміми;
- Етикетно-стильові навички західно-європейського суспільства.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 180 годин (60 – аудиторна робота, 120 – самостійна робота), 6 кредитів ECTS.

8. Рекомендована література

1. Бернштейн Н. А. О ловкости и ее развитии. — М.: Физкультура и спорт, 1991. — 288 с.
2. Василько В. Фрагменти режисури [Текст] / В.С.Василько. — К.: Мистецтво, 1967. — 380 с.
3. Вербицкая А.В. Основы сценического движения [Текст] / Анастасия Всеволодовна Вербицкая. — М.: ГИТИС, 1982. — 71 с.
4. Грачева, Л. В. Тренинг внутренней свободы. Актуализация творческого потенциала / Л. В. Грачева. - СПб.: Речь, 2005. - 60
5. Грачева, Л. В. Эмоциональный тренинг: Искусство властвовать собой.

- Самоіндукція емоцій, упражнения актерського тренінга, дослідження / Л. В. Грачева. - СПб.: Речь, 2004. - 120 с.
6. ГРИНЕР. Ритм в искусстве актера. Методическое пособие для театральных и культурно-просветительных училищ Издательство Просвещение Москва, 1966
 7. И. Г. Рутберг. Искусство пантомимы: пантомима как форма театра (учебное пособие для режиссёров театров и ансамблей пантомимы). Всесоюзный институт повышения квалификации работников культуры, 1989. — 125 с.
 8. И. Г. Рутберг. Искусство пантомимы: пантомима как форма театра. Учебное пособие для режиссёров театров и ансамблей пантомимы. В 2-х книгах. М.: Академия переподготовки работников искусства, культуры и туризма (АПРИКТ), 1997. — 125 с. и — 55 с.
 9. Кох И.Э. Основы сценического движения. [Текст] / И.Э.Кох. — СПб.: «Планета музыки»: «Лань», 2010. — 566 с.
 10. Морозова, Г. В. Пластическое воспитание актёра / Г. В. Морозова. - Москва, 1998.- 240 с.
 11. Мочалов Ю. Композиция сценического пространства. Поэтика мизансцены.. Учеб.пособие для учеб. заведений культуры [Текст] / Юрий Александрович Мочалов. — М.: 1981. — 239 с.
 12. Основы сценического движения. [Текст]: учеб. пособие для культурно просветительных училищ / Под ред. И.Е. Коха. — М.: Просвещение, 1976. — 222 с.
 13. Рибалка С.В. Мова міміки, поглядів, жестів. – Донецьк: ТОВ ВКФ «БАО», 2006. — 224 с.
 14. Станиславский К.С. Актёрский тренинг [Текст] / Константин Сергеевич Станиславский. — М.: АСТ; АСТ Москва: Полиграфиздат; СПб, 2010.
 15. Элькис Г.Я. О пластическом тренаже актёра [Текст]: из опыта педагога / Г.Я. Элькис. — К.: Мистецтво, 1986. — 115 с.

Интернет-ресурсы:

16. Вправи на розвиток пластичності. URL: <http://www.godmol.ru/sport/139-plastichnost.html>
17. Книги, статьи, учебники по мастерству актера, сценической речи, сценическому движению, истории театра. URL: <http://www.krispen.narod.ru/knigi.html>
18. Кох И. Этикет XVI-XX вв. URL: <http://padaread.com/?book=68851>
19. Н. Т. Белякова. Фигура, Грация, Осанка. URL: <http://ivanstor.narod.ru/fgo/index.htm>
20. Основи сценічного руху. URL: <http://bookitut.ru/Osnovy-sczenicheskogo-dvizheniya.html>
21. Прийоми акторської майстерності та імпровізаційні вправи на заняттях із сценічного руху як одна з умов самореалізації учнів вокально-хорового відділення. URL: http://osvita.ua/school/lessons_summary/upbring/37435/
22. Сценічний рух — основа органічної поведінки. URL: <http://bo0k.net/index.php?bid=22517&chapter=1&p=achapter>

Викладач

/І. І. Тимків/